

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 8044-10-13 מדינת ישראל נ' דוש ואח'

בפני כב' השופט ד"ר שאול אבינור
בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אלעד פנחס

המאשימה

נגד

1. עזרא דוש

2. סופר דוש בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד איריס ניב סבאג

הנאשמים

חקיקה שאוזכרה:

[חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 29, 33, 34, 40, 41, 284, 291, 334, 340, 40](#)[חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965: סע' 18, 30](#)[חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968](#)

מיני-רציו:

* אין ליתן פטור-כביכול לאזרח שנכנע לדרישות מושחתות של עובד הציבור, או לפטור אותו בענישה של לא-כלום. גישה כזו עלולה לשדר מסר נורמטיבי מטעה ואף לעודד, אם גם באופן עקיף, שחיתות מצד עובדי הציבור.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: שוחד ושחיתות

בית המשפט נתבקש לגזור את דינם של הנאשמים שהורשעו – על יסוד הודאתם במסגרת הסדר טיעון דיוני ומהותי – בכיצוע בצוותא של עבירת הפרת אמונים (ללא רכיב המרמה).

בית המשפט פסק כלהלן:

המעשה של מתן הלוואה לעובד הציבור, על ידי מי שעשוי להיות נתון לחסדיו, הוא מעשה חמור, הפוגע באופן חמור הן באמון הציבור בעובדי הציבור, האמורים לשרת את כלל הציבור, והן בטוהר המידות ובתקינות פעולת המנהל הציבורי.

כאשר אזרח נתקל במקרה בו עובד הציבור – שמתוקף תפקידו מייצג לפחות באופן מסוים את שלטון החוק – מעלה דרישות הנראות כסטייה מן השורה, האזרח עלול להיקלע למבוכה נורמטיבית, או אף לליקוי מאורות נורמטיבי, בכל הקשור למותר ולאסור. זאת בפרט במקרה שבו, כבענייננו, מדובר בעובד ציבור הנושא בתפקיד בכיר ורם מעלה של ראש עיר, שעניי הציבור נשואות אליו.

במקרה זה, מתחם העונש ההולם, בגין מעשי הנאשם, הינו בין תקופת מאסר בפועל קצרה, שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין שמונה חודשי מאסר בפועל.

גזר דין

א. רקע כללי:

1. הנאשמים הורשעו לפניי – על יסוד הודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון דיוני ומהותי – בביצוע בצוותא של עבירת הפרת אמונים (ללא רכיב המרמה) לפי הוראות [סעיף 284](#), יחד עם הוראות [סעיף 29](#) ו**סעיף 34ב**, [לחוק העונשין](#), התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין). בהיבט הדיוני, הסדר הטיעון כלל הגשת כתב אישום מתוקן וכן נספח "עובדות מוסכמות – הנהלת חשבונות" (ר' גם ההפניה לנספח בסעיף 30 לעובדות כתב האישום המתוקן).

ב. עיקר עובדות כתב האישום המתוקן:

2. עובדות כתב האישום המתוקן מחולקות פרקים פרקים. להלן תוצגנה עובדות אלה, בעיקרן, בהתאם לפרקים הנ"ל.

(1) הנפשות הפועלות:

3. נאשם 1 (להלן – הנאשם) הינו, יחד עם בני משפחתו, בעלים של רשת מרכולים, שפעלה בעיר בת-ים (להלן – העיר) החל מסוף שנות ה-80' באמצעות נאשמת 2 (להלן – הנאשמת).

4. ביום 28.10.03 נבחר שלמה לחיאני לכהן כראש העיר, וכיהן בתפקיד זה ברציפות עד למועד הגשת כתב האישום. עובר לבחירתו כראש העיר, החל משנת 1991, עסק שלמה לחיאני ביזמות וקבלנות בניין בעיר באמצעות חברת "אלשב – חברה לבניין ולהשקעות בע"מ" (להלן – אלשב) וחברת "א.י.ש.מ. חברה להשקעות ולבניה בע"מ". שלמה לחיאני היה המנהל הפעיל והרוח החיה בשתי החברות (להלן גם – קבוצת לחיאני).

5. מתוקף תפקידו כראש העיר שימש שלמה לחיאני כיו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה, לפי הוראות [סעיף 18 לחוק התכנון והבניה](#), התשכ"ה-1965, וכן יו"ר רשות הרישוי המקומית בעיר, לפי הוראות [סעיף 30](#) לאותו החוק. בתפקידיו האמורים שימש שלמה לחיאני כ"עובד הציבור", כהגדרתו של מונח זה בהוראות [סעיף 34כד לחוק העונשין](#).
6. לאחר שנבחר לראשות העירייה ניתק-לכאורה שלמה לחיאני את קשריו עם אלשב, וביום 17.3.04 העביר את כל מניותיו באלשב לרעייתו, גבי דורית לחיאני. יחד עם זאת, בפועל המשיך שלמה לחיאני למלא תפקיד ניהולי פעיל באלשב, קיבל החלטות אסטרטגיות ומהותיות באלשב והיה אחראי על הניהול הפיננסי שלה.
7. אברהם לחיאני (להלן – אבי לחיאני) הינו אחיו של שלמה לחיאני. אבי לחיאני הועסק על ידי אלשב, בחלק מהתקופה הרלוואנטית לכתב האישום, ופעל בעבור שלמה לחיאני.
- (2) חובות קבוצת לחיאני:
8. בטרם בחירתו של שלמה לחיאני לראשות העיר נקלעה קבוצת לחיאני נקלעה לקשיים כלכליים משמעותיים וצברה חובות לבנקים בשיעור של עשרות מיליוני ₪. שלמה לחיאני ורעייתו דורית ערבו אישית לחובות הקבוצה לבנק המזרחי. בנוסף, רכושם הפרטי היווה בטוחה לחובות, אך לא היה בו כדי לכסותם.
9. קבוצת לחיאני פעלה, באמצעות שלמה לחיאני, להסדרת חובותיה לבנק המזרחי באמצעות מימון מבנק איגוד. ואולם, בשל איחור בתשלומים חויבה קבוצת לחיאני בתשלום ריביות פיגורים גבוהות, בנוסף לריבית שנקבעה בלוח הסילוקין, ותוך כדי כך נחשפו קבוצת לחיאני ושלמה לחיאני לסיכון שבנק המזרחי יפעיל כלפיהם את הסנקציות המכבידות שנקבעו למקרה של אי עמידה בתשלומים.
- (3) הנאשמים ועניינם בעיר:
10. במועד בחירתו של שלמה לחיאני לראשות העיר ניהלה הנאשמת, ברחוב העצמאות בעיר, סניף מרכול אחד ועשתה שימוש בשטח נוסף כמחסנים בעבור אותו סניף. הסניף והמחסנים נמצאו מתחת לבניין מגורים. בסמוך לתחילת שנת 2004 פתחה הנאשמת סניף מרכול נוסף, בקניון בת-ים. בתחילת שנת 2006 פתחה הנאשמת סניף מרכול נוסף ושלישי, בקניון בת-ימון.
11. סעיף 18 לעובדות כתב האישום המתוקן מפרט את העניין והאינטרסים שהיו לנאשמים בקשר עם העירייה בכלל ועם שלמה לחיאני בפרט, כדלקמן:

- א. לאורך השנים לצורך הרחבת פעילות הנאשמת סופר דוש, וכן לצורך הפעלתם השוטפת של סניפי הנאשמת סופר דוש, נדרשו לנאשמת סופר דוש ולעזרא דוש כבעליה אישורים מטעם העירייה, לרבות אישורים בחתימת ראש העיר עצמו.
- ב. במהלך השנים הנאשמים עזרא דוש וסופר דוש נדרשו להתמודד עם תלונות תושבים המתגוררים בשכנות לסניף ברח' העצמאות, שחזרו ודרשו מעיריית בת-ים לאכוף את חוקי רישוי העסקים נגד המרכול ולסלק מפגעים שהוא יצר. במהלך השנים חלק מהתלונות הופנו ישירות אל ראש העיר.
- ג. במהלך השנים, קיבלה הנאשמת סופר דוש מעיריית בת-ים התראות רבות לפני הגשת כתב אישום בעניינים שונים.
- ד. בשנת 2004 החלה הנאשמת סופר דוש לשמש כספק של עיריית בת-ים והתאגידים אשר בשליטתה למזון ומוצרי מכולת.
- ה. בחודש פברואר 2004 החל מאיר לחיאני ז"ל, אביהם של שלמה ואבי לחיאני, לעבוד בסניף הנאשמת סופר דוש בקניון בת-ים עד ספטמבר 2008 ושוב החל בחודש אפריל 2009.
- ו. במהלך השנים נתנו הנאשמים עזרא דוש וסופר דוש חסות ותרמו כספים למטרות שנתבקשו, בין היתר ע"י שלמה לחיאני, כמו גם מטעמים של גורמים אחרים בעירייה.
12. ביום 13.12.05 הגישה הנאשמת בקשה לרישיון עסק לסניף בקניון בת-ימון, לרשות הרישוי המקומית, לפי [חוק רישוי עסקים](#). בסמוך לכך, במועד שאינו ידוע במדויק בסוף שנת 2005, פנה שלמה לחיאני אל הנאשם בבקשה לקבל ממנו הלוואה על סך של 200,000 ₪, שתוחזר לו תוך זמן קצר.
13. בסמוך ליום 20.12.05 הוציא הנאשם שיק מס' 153507 ע"ס 200,000 ₪, המשודך על חשבון הנאשמת, שתאריך פירעונו לאותו היום (להלן – השיק). הנאשם מסר את השיק לאבי לחיאני, בסמוך ליום 26.12.05, על מנת שימסור אותו לשלמה לחיאני. השיק הופקד בחשבונו של אבי לחיאני ומשם הועבר, ביום 10.1.06, לחשבונה של חברת אלשב בבנק איגוד, לצורך כיסוי יתרת חוב שנוצרה שם.
14. השיק נמסר כאמור מבלי שנחתם הסכם הלוואה, מבלי שסוכם על ריבית כלשהי, וללא ערבים. במעמד מסירת השיק מסר אבי לחיאני לנאשם שיק, המשודך על חשבונו (של אבי לחיאני), על סך של 200,000 ₪, לפירעון ביום 5.3.06 (להלן – השיק הנגדי).

15. ביום 5.3.06 הופקד השיק הנגדי אך חולל מהטעם שניתנה הוראת ביטול. ביום 6.4.06 חתם שלמה לחיאני, בתפקידו כיו"ר רשות הרישוי, על רישיון עסק לסניף הנאשמת בקניון בת-ימון.
16. עד למועד פתיחת החקירה לא השיב שלמה לחיאני לנאשמת את הכספים, שקיבל ממנה כאמור, אלא רק את חלקם בסך של 125,000 ₪ בלבד. סכום זה הושב לנאשם על ידי אבי לחיאני, בשישה תשלומים במזומן בסכומים שונים. הרישומים בהנהלת החשבונות של הנאשמת – הנוגעים לשיק, לשיק הנגדי ולהחזרים – נעשו כאמור בנספח לכתב האישום. בתמצית יצוין כאן כי השיק נרשם כ"הלוואת בעלים" ואילו השיק הנגדי כ"החזר הלוואה". החחזרים במזומן צוינו בכתב יד על טופס ההפקדה, או על פתק שצורף לטופס ההפקדה, ברישומים כגון "ע"ח ש.ח. 200,000" או "עבור שיק חוזר לחיאני (200,000)". טפסים ופתקים אלה לא היוו חלק מכרססת הנהלת החשבונות ובשום מקום בהנהלת החשבונות של הנאשמת לא צוין במפורש שמו של שלמה לחיאני.
17. כתב האישום המתוקן מסתיים בפירוט העובדות הבאות:
31. חרף העובדה ששלמה לחיאני לא השיב את מלוא הכספים שקיבל מהנאשמים עזרא דוש וסופר דוש, עד למועד פתיחת החקירה נמנע הנאשם עזרא דוש מכל פניה אל ראש העיר שלמה לחיאני, במישרין או בעקיפין, על מנת שישלב את יתרת הכספים.
32. במהלך השנים, אישר שלמה לחיאני מספר בקשות שהוגשו על ידי הנאשמת סופר דוש לרשות הרישוי המקומית.
33. הנאשמים עזרא דוש וסופר דוש מסרו את השיק על סך 200,000 ₪, בתנאים בם ניתן, כדי שישמש את שלמה לחיאני, ובהמשך נמנעו מעמידה על השבת הסכום במלואו, והכל – ביוזעם את האינטרסים הקיימים והצפויים של הנאשמת, ושל הנאשם כבעליה של הנאשמת, בעיר בת-ים, וביוזעם כי במהלך הרגיל של עסקיהם הם נדרשים להחלטותיו של... שלמה לחיאני כראש עיר.
34. בעשותם כאמור לעיל, הנאשמים העמידו את שלמה לחיאני ביוזעין בניגוד עניינים מהותי ומתמשך בכך שנוצרה לו מחויבות כלפיהם, בהיותם בעלי אינטרסים מהותיים בעיר בת-ים.
35. בעשותם כאמור לעיל, באישום זה, פגעו הנאשמים, בצוותא חדא, ביחד עם שלמה לחיאני, פגיעה מהותית כל אחד מן הערכים הבאים: טוהר המידות של עובדי הציבור, אמון הציבור בעובדי הציבור, ותקינות פעולת המנהל.

36. במעשים המתוארים לעיל, ביצוע הנאשמים ביחד עם שלמה לחיאני מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור והיו מודעים לפסול שבמעשיהם.

ג. הסדר הטיעון והודאת הנאשמים:

18. בין הצדדים נערך כאמור הסדר טיעון, שהוגש לפניי בכתב, הן במישור הדיוני והן במישור המהותי. במישור הדיוני הוגש כתב אישום מתוקן, עם נספח עובדות מוסכמות, כמתואר לעיל. התיקון העיקרי שנעשה בכתב האישום המתוקן – בהשוואה לכתב האישום המקורי – הוא בהמרת העבירה של מתן שוחד, לפי הוראות [סעיף 291 לחוק העונשין](#), בה הואשמו הנאשמים בכתב האישום המקורי, בעבירה של שותפות להפרת אמונים, ותיקון עובדות כתב האישום בהתאם לכך. יחד עם זאת, עובדות היסוד של כתב האישום – דהיינו: מתן השיק בעבור ראש העיר שלמה לחיאני, חילול השיק הנגדי ואי השבת הכספים לנאשמים במלואם – נותרו בעינם.

19. הנאשם הודה לפני בית המשפט בעובדות כתב האישום המתוקן, בשם שני הנאשמים, בעובדות הנוגעות לשני הנאשמים (ר' בפרוטוקול, עמ' 12). על יסוד הודאתו זו הורשעו שני הנאשמים, בהכרעת הדין, בעבירה שבה הואשמו בכתב האישום המתוקן כאמור בפסקה 1 דלעיל.

20. הצדדים הגיעו להסכמות מסוימות גם במישור המהותי, הן ברכיב הענישה של מאסר – הרלוואנטי לנאשם בלבד, באשר הנאשמת היא תאגיד – והן ברכיב הענישה הכלכלי, כדלקמן:

(א) ברכיב הענישה של מאסר – המאשימה תגביל את עתירתה לעונש של מאסר בפועל בן שישה חודשים, שניתן יהיה לרצותו בעבודות שירות, בצירוף מאסר מותנה. ההגנה לא תהיה מוגבלת בטיעוניה ברכיב זה.

(ב) ברכיב הענישה הכלכלי – הצדדים יעתרו במשותף להטלת קנס בסך של 60,000 ₪ על הנאשם, וכן מאסר חלף קנס למקרה שהקנס לא ישולם, ולהטלת קנס בסך של 75,000 ₪ על הנאשמת.

21. הנה כי כן, בסופו של דבר המחלוקת בין הצדדים לפניי צומצמה עד מאוד והיא מתרכזת בשאלה אם יש מקום להשית על הנאשם עונש של מאסר בדרך של עבודות שירות, כעתירת המאשימה, או שמא להסתפק במאסר מותנה, כעתירת ההגנה. ייאמר מיד, כי בהתחשב בעובדות כתב האישום המתוקן – שהן ורק הן עומדות כעת לנגד עיניי – הסכמות הצדדים המהותיות, כפי שפורטו לעיל, הן בגדר הסביר, ועל כן יש לכבדן.

ד. התיק המקביל:

22. בד בבד עם הגשתו של התיק שלפניי הוגש [ת.פ. 2906-10-13 מדינת ישראל נ' לחיאני ואח'](#), [פורסם בנבו] אשר נדון לפני מותב אחר. כתב האישום בתיק זה הוגש נגד ארבעה נאשמים: אבי לחיאני, שלמה לחיאני, אבנר קריאף ועובד דודטחי (נאשמים 1 עד 4 דשם, בהתאמה; להלן – התיק המקביל). אחד משלושת האישומים שנכללו בתיק המקביל עניינו באותה מסכת עובדתית שלפניי.
23. כל הנאשמים בתיק המקביל הגיעו להסדרי טיעון דיוניים, שכללו הגשת כתבי אישום מתוקנים והודאות של הנאשמים בעובדות כתבי אישום אלה. התיקונים האמורים דומים במהותם לתיקון כתב האישום שלפניי, וכללו בעיקרם את המרת העבירות של לקיחת שוחד ומתן שוחד בעבירות של הפרת אמונים ושותפות להפרת אמונים. בנוסף, הסדר הטיעון בעניינו של שלמה לחיאני כלל גם הסכמות מהותיות, שבמסגרתן הסכימה המאשימה להגביל את עתירתה לעונש לענישה של מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים, בצירוף מאסר מותנה וקנס כספי או מאסר תמורתו. עוד הוסכם כי המאשימה תעתור להטלת קלון על שלמה לחיאני, כאשר באי-כוחו לא יתנגדו לכך וישאירו את הסוגיה לשיקול דעת בית המשפט.
24. האישום בתיק המקביל בעניין המסכת העובדתית שלפניי הוא האישום השני (דשם). בנוסף, כאמור, התיק המקביל כלל שני אישומים נוספים, שבשניהם דובר בהתנהלות דומה של שלמה לחיאני, על רקע מצבה הכלכלי הקשה של קבוצת לחיאני, כלהלן:
- באישום **הראשון** דובר בבקשות של שלמה לחיאני להלוואה מאנשי עסקים בעלי אינטרסים בעיר, אבנר קריאף ועובד דודטחי. אלה האחרונים היו, בין השאר, בעלים של חברת "הדוד קרי בתי קפה ומסעדות בע"מ" (להלן – חברת הדוד קרי), אשר הפעילה בין היתר את בית הקפה "קפה ג'וי" בטיילת שבעיר (להלן – קפה ג'וי).
- באישום **השלישי** דובר בבקשות של שלמה לחיאני להלוואות מתשעה עובדי עירייה שונים.
25. באישום הראשון הנ"ל, בתיק המקביל, היה מעורב גם אבי לחיאני. על פי העובדות הרלוואנטיות לאישום, בשנת 2006 נרשמה סיגל לחיאני, רעייתו של אבי לחיאני, כבעלים של שליש מהמניות בחברת הדוד קרי, ובאותה השנה הפך אבי לחיאני לשותף ומנהל בפועל בחברה, יחד עם אבנר קריאף ועובד דודטחי. באירוע מושא האישום דרש שלמה לחיאני מאבנר קריאף ועובד דודטחי, באמצעות אבי לחיאני, הלוואה בסך של 700,000 ₪. הסכום ניתן לשלמה לחיאני בשיק בנקאי מיום 5.2.04. מתוך סכום ההלוואה החזיר שלמה לחיאני, עד למועד הפתיחה בחקירה, סך של 300,000 ₪ בלבד, מבלי שאבנר קריאף ועובד דודטחי דרשו את החזרת יתרת הסכום. במהלך השנים הרלוואנטיות לאישום ניתנו לקפה ג'וי הקלות בנייה והיתרים חריגים על ידי הוועדה המקומית, בידיעתו של שלמה לחיאני.

26. כמפורט בגזר דינו בתיק המקביל הבחין בית משפט השלום בין עניינו של שלמה לחיאני, בהיותו עובד הציבור שהיה מצוי במעשיו הנ"ל בניגוד עניינים, לבין עניינם של יתר הנאשמים. באשר ליתר הנאשמים הבחין בית המשפט בין אבי לחיאני מצד אחד, לבין אבנר קריאף ועובד דודטחי מצד שני, וקבע כי מעשיו של אבי לחיאני מצויים במדרג חומרה גבוה יותר ממעשיהם של שני האחרונים.

27. את מתחמי העונש ההולמים קבע בית משפט השלום כלהלן:

באישום הראשון, בו הואשמו כל הנאשמים דשם (אבי לחיאני, שלמה לחיאני, אבנר קריאף ועובד דודטחי): לגבי אבי לחיאני, אבנר קריאף ועובד דודטחי – בין מאסר קצר, לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין 10 חודשי מאסר (בעניינו של אבי לחיאני) או 8 חודשי מאסר (בעניינם של אבנר קריאף ועובד דודטחי). לגבי שלמה לחיאני – בין מאסר למשך מספר חודשים, אף לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין 14 חודשי מאסר.

באישום השני – העוסק כאמור באותה מסכת עובדתית כענייננו – בו הואשמו אבי לחיאני ושלמה לחיאני: לגבי אבי לחיאני – בין מאסר קצר, לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין 8 חודשי מאסר. לגבי שלמה לחיאני – בין מאסר למשך מספר חודשים, אף לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר.

באישום השלישי, בו הואשם שלמה לחיאני בלבד: בין מאסר למשך מספר חודשים, אף לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין 13 חודשי מאסר.

28. לרקע קביעותיו האמורות, ובהתחשב בנסיבות הרלוואנטיות לגזירת הדין לפי הוראות [חוק העונשין](#), גזר בית משפט השלום על הנאשמים בתיק המקביל עונשים כלהלן:

אבי לחיאני – 4 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך של 120,000 ₪.

שלמה לחיאני – 6 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך של 250,000 ₪. כמו כן נקבע, כי במעשיו של שלמה לחיאני דבק הקלון.

אבנר קריאף ועובד דודטחי – על כל אחד מהם: חודשיים מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך של 80,000 ₪.

29. המדינה לא הסכינה עם קביעות בית משפט השלום והגישה ערעור – על גזר דינו של שלמה לחיאני בלבד – לבית המשפט המחוזי ([עפ"יג \(מחוזי ת"א\) 34767-11-14 מדינת ישראל נ' לחיאני](#)) [פורסם בנבו]. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור, כאמור בפסק דינו, והמעין

יעיין שם. לענייננו יצוין, כי בית המשפט המחוזי התערב הן בקביעת מתחמי העונש ההולמים והן בגזירת העונש בתוך מתחמים אלה. על פי קביעת בית המשפט המחוזי, מתחם העונש ההולם בענייננו של שלמה לחיאני, בגין כל אחד משלושת האישומים בהם הואשם, הינו בין חמישה חודשי מאסר בפועל, שירוצו מאחורי סורג ובריח, לבין 18 חודשי מאסר בפועל. על רקע זה, ובהתחשב בנסיבות הרלוואנטיות לגזירת הדין לפי הוראות [חוק העונשין](#), גזר בית המשפט המחוזי את עונשו של שלמה לחיאני לעונש של מאסר בפועל לתקופה של שמונה חודשים, תוך הותרת יתר חלקי גזר דינו של בית משפט השלום בענייננו בעינם.

ה. הראיות לקביעת העונש ותמצית טיעוני ב"כ הצדדים:

- (1) הראיות לקביעת העונש:
30. ב"כ המאשימה הגיש, כראיות המאשימה לקביעת העונש, את גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם (הוגש וסומן ע/1). כעולה מגיליון זה, לנאשם שלוש הרשעות קודמות. יחד עם זאת, מדובר בהרשעות ישנות מאוד, שהאחרונה שבהן היא משנת 1999 ומתייחסת לאירוע משנת 1997. מדובר, אפוא, בהרשעות שהתיישנו ובנסיבות אלה – בפרט כאשר מדובר בהרשעות בעבירות שאינן דומות לעבירה דנא – הסכים ב"כ המאשימה, בהגיונותו, כי אין ליתן להן משקל כלשהו בענייננו (ר' בפרוטוקול, עמ' 30 שורה 4).
31. בנוסף, במסגרת טיעונינו לעונש הגיש ב"כ המאשימה את ארבע ההודעות שנגבו מהנאשם במהלך חקירתו (הוגשו וסומנו ת/1 עד ת/4), וזאת על מנת להציג לפני בית המשפט את ההתפתחויות שאירעו במהלך חקירתו.
32. מטעם ההגנה זומנו, במסגרת הראיות לקביעת העונש, שני עדים, וכן הוגשה אסופת מכתבי תודה והערכה לפועלם של הנאשמים, בפרט בכל הקשור בעזרה לנזקקים (ר' ס/2). מר צדוק דבורה העיד לפניי וסיפר כיצד בשנת 2003, עת היה שקוע בחובות כבדים, שהצטברו לקשיים משפחתיים, הוא הגיע לעבוד אצל הנאשם. לא זו בלבד שהנאשם סייע למר דבורה להשתקם, אלא שהוא העסיק גם את אשתו ואפשר לה להשתלב בשוק העבודה. בנוסף, מזה כשבע שנים מסייע הנאשם בתרומות של מוצרי מזון, באמצעות מר דבורה, לבית תמחוי בשכונת התקווה, בו אוכלים 120 ילדים נזקקים (ר' גם מכתבה של הטבחית בבית התמחוי, גב' ציונה דוד, שהוגש וסומן ס/1).
33. העידה גם גב' אתי אשכנזי, מורה בגמלאות העוסקת בהתנדבות, בין השאר בעמותת ילדי וולפסון ובאגודה למען החייל. גב' אשכנזי סיפרה על היכרותה רבת השנים עם הנאשם, עוד מהזמנים בהם היתה לו רק חנות קטנה לירקות ופירות. מאז אותם זמנים מסייע הנאשם לגב' אשכנזי בנדיבות באספקת מצרכים לאירועים שונים שהיא נוהגת לארגן עבור חיילים,

אנשים עם מוגבלויות ובבתי חולים. גב' אשכנזי ציינה בעדותה מקרים רבים וגופים שונים להם סייע הנאשם באמצעותה, מבלי לחשוף את עצמו.

34. עוד הגישה ההגנה, כאמור, אסופת מכתבי תודה והערכה לנאשמים (ס/2). מדובר במכתבים מגופים ואנשים שונים, לרבות האגודה למלחמה בסרטן, עמותת ידידי המרכז הרפואי ע"ש אדית וולפסון, חברים לרפואה, ילדים לתמיד (עמותה לקידום ילדים אוטיסטים ולקידום זכויות לבעלי מוגבלויות וצרכים מיוחדים), האגודה למען העיוור בת-ים, מפקדי יחידות בצה"ל ועוד. המכתבים כוללים תודה והוקרה לנאשמים – ובמיוחד לנאשם – על תרומותיהם בנושאים רבים ושונים.

(2) תמצית טיעוני ב"כ המאשימה:

35. ב"כ המאשימה הרחיב בטיעונו ואף הגיש טיעונים בכתב. לשיטת ב"כ המאשימה מדובר במקרה חמור ביותר של הפרת אמונים, המצוי במדרג הגבוה של עבירה זו, שכן עסקינן במקרה בו ניתן מתת לעובד ציבור; הגם שלא נטען כי המתת ניתן בעד פעולה הקשורה בתפקידו של אותו עובד. ב"כ המאשימה כמובן ער לכך ששלמה לחיאני הוא זה שפנה מיוזמתו לנאשם וביקש ממנו כספים. יחד עם זאת, לשיטת ב"כ המאשימה גם הנאשם ביצע בחירות מהותיות, שהן: הבחירה ליתן לשלמה לחיאני את הכספים שביקש, הבחירה להימנע מלבקש את השבתם כאשר הכספים לא הושבו במלואם, והבחירה שלא לפעול להשבת הכספים בדרך אחרת, כגון בהגשת השיק – שכזכור חולל – לביצוע בהוצאה לפועל.

36. ב"כ המאשימה תיאר את נסיבות העניין, תוך הדגשת סכום הכסף הגבוה שנתנו הנאשמים לשלמה לחיאני. במתן סכום כאמור לראש עיר, כאשר הנאשמים הינם בעלי אינטרסים באותה העיר, יש כדי להעמיד את ראש העיר בניגוד עניינים חמור. יתר על כן, הנאשמים ידעו שראש העיר צריך ליתן החלטות שונות בענייניהם, ובחרו להימנע מלגבות ממנו את חובו להם.

37. בהתאם להוראות [סעיף 340 לחוק העונשין](#) פירט ב"כ המאשימה את הערכים החברתיים, הנפגעים מביצוע העבירה של הפרת אמונים, שהם אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר המידות של עובדי הציבור, ותקינות פעילותו של המנהל הציבורי. באשר למידת הפגיעה בערכים החברתיים טען ב"כ המאשימה כי, בנסיבות המקרה דנא, מדובר במידת פגיעה חמורה, משישה טעמים מצטברים כדלקמן:

ראשית, במקרה דנא נפגעו כל הערכים המוגנים.

שנית, ניגוד העניינים שנוצר הוא ניגוד עניינים כספי, שהוא החמור ביותר.

שלישית, הכספים ניתנו לעובד בעל המעמד הגבוה ביותר בהיררכיה הציבורית הרלוואנטית.

רביעית, משך תקופת הניגוד העניינים, שעלתה על ארבע שנים.

חמישית, הכספים שניתנו היו בהיקף ניכר, גם אם נתייחס רק לסכום שלא הושב לנאשמים.

ושישית ולבסוף, העובדה שהנאשמים ביצעו את המעשים תוך מודעות לפסול במעשיהם.

38. עוד ציין ב"כ המאשימה כי מדובר בעבירה שקדם לה תכנון מתמשך ולפיכך היו לנאשמים מלוא האפשרות וההזדמנות לשקול את מעשיהם. יתר על כן, אופן רישום מתן הכספים בהנהלת החשבונות של הנאשמת, כמו גם הדרך בה נתקבלו החוזרים, מלמדים על תכנון מראש. הנאשם נתן הלוואה בשיק לראש העיר, אך את שם הנפרע בשיק הותיר פתוח. בהנהלת החשבונות של הנאשמת נרשם השיק כהלוואת בעלים. בנוסף, הנאשם קיבל שיק נגדי המשוך על חשבונו של אבי לחיאני ולאחר חילול השיק כל הסכומים שהוחזרו הוחזרו במזומן. בנוסף, רישום החוזרים נעשה באופן חלקי ומרומז בלבד, ואף זאת ברישומים שמחוץ לכרטסת הנהלת החשבונות.

39. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, מעבר להפניות להלכות כלליות טען ב"כ המאשימה כי במאגרי הפסיקה אין בנמצא גזרי דין שעניינם במקרה הדומה למקרה דנא, למעט גזר דינו של בית משפט השלום בתיק המקביל. ב"כ המאשימה מתח ביקורת על גזר הדין, שלשיטתו אינו משקף כראוי את חומרת העבירה, אך בד בבד טען כי ניתן לגזור ממנו את מתחם העונש ההולם המינימלי שראוי לקבוע במקרה דנא. לגישת ב"כ המאשימה, עניינם של הנאשמים דנא הינו חמור מזה של אבי לחיאני בתיק המקביל, ועל כן – בהתחשב במתחם העונש ההולם שנקבע בתיק המקביל בעניינו של אבי לחיאני – יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בעניינם של הנאשמים דנא בין 4 חודשי מאסר בפועל, שניתן לרצותם בדרך של עבודות שירות, לבין 10 חודשי מאסר בפועל.

40. ב"כ המאשימה טען כאמור כי עניינם של הנאשמים הינו חמור מזה של אבי לחיאני, וזאת משום שזה האחרון היה רק שליחו של שלמה לחיאני, בעוד שהנאשמים דנא היו שותפיו המהותיים של שלמה לחיאני. עוד טען ב"כ המאשימה, כי לא ניתן ללמוד לעניינם של הנאשמים מעניינם של אבנר קריאף ועובד דודטחי. אמנם בעניינם של שני אלה דובר בסכום הלוואה גבוה במידה ניכרת, אך הוא התחלק בין שלושה שותפים כך שבסופו של דבר דובר שם בסכום דומה למדי לסכום ההלוואה בענייננו. בנוסף, באותו המקרה האישורים הרלוואנטיים ניתנו על ידי גופים ששלמה לחיאני עמד בראשם, אך לא על ידי שלמה לחיאני עצמו כפי שנעשה במקרה דנא.

41. באשר לגזירת עונשם של הנאשמים בתוך מתחם העונש ההולם פסע ב"כ המאשימה בנתיב המוכתב בהוראות [חוק העונשין](#). ב"כ המאשימה ציין הן את השיקולים לחומרה והן את

השיקולים לקולא (הודאת הנאשם ופגיעת העונש בנאשם ובמשפחתו). עם זאת, בסך הכל מדובר לשיטת ב"כ המאשימה במקרה חמור, חרף הנסיבות המקלות, מה גם שנסיבות אלה שוקללו במסגרת הסדר הטיעון. ב"כ המאשימה עתר אפוא להשתת מאסר בפועל על הנאשם, שירוצה בעבודות שירות, "לפחות בקרבה לרף העליון שהתבקש על ידינו" (ר' בפרוטוקול, עמ' 30 שורה 32). עוד עתר ב"כ המאשימה להשתת מאסר מותנה על הנאשם, וכן קנסות כספיים; והכל בהתאם להסכמות הצדדים בהסדר הטיעון.

(3) תמצית טיעוני ב"כ הנאשמים :

42. ב"כ הנאשמים מתחה בטיעוניה ביקורת על עמדת ב"כ המאשימה, בשני אלה :

ראשית הלינה ב"כ הנאשמים על השימוש החוזר ונשנה של ב"כ המאשימה בטיעוניה במונח "מתת", הלקוח מתחום דיני השוחד, וזאת כאשר העבירה של מתן שוחד נמחקה מכתב האישום המתוקן בהתאם להסכמות הצדדים.

שנית תמהה ב"כ הנאשמים על ההשוואות שערך ב"כ המאשימה בין עניינם של הנאשמים דנא לבין עניינם של הנאשמים בתיק המקביל. לשיטת ב"כ הנאשמים, אין יסוד לטענת ב"כ המאשימה כי עניינם של הנאשמים שלפני חמור מעניינו של אבי לחיאני. לא זו בלבד שזה האחרון הורשע בתיק המקביל בשני אישומים, אלא שהטענה כי מעשי הנאשמים דנא חמורים ממעשיו אף אינה עולה בקנה אחד עם טיעוניה של המאשימה עצמה בתיק המקביל; שם היא טענה כי אבי לחיאני שימש כידו הארוכה של שלמה לחיאני והיה שותף להיבטים של תכנון והסתרה שלא מיוחסים לנאשמים דנא.

בנוסף, כך לגישת ב"כ הנאשמים, משהסכינה המאשימה עם גזרי דינם של אבנר קריאף ועובד דודטחי ולא הגישה עליהם ערעור, אין מקום לטיעון מטעמה שלפיו מדובר בגזרי דין שאינם משקפים כראוי את חומרת העבירה.

43. ב"כ הנאשמים התייחסה בהרחבה לנסיבות ביצוע העבירה דנא על ידי הנאשמים, שלשיטתה הינן קלות באופן ניכר מאלו של אבנר קריאף ועובד דודטחי. במיוחד הדגישה ב"כ הנאשמים את הנקודות הבאות :

ראשית, ב"כ הנאשמים חזרה וציינה כי הנאשמים לא יזמו דבר, לא תכננו דבר ולא רקחו כל מזימה. שלמה לחיאני, אותו הכיר הנאשם במשך שנים רבות, הוא זה שפנה לנאשם והוא זה שבא אליו בדרישה. שלמה לחיאני הוא אם כן מי שהכתיב את כל מהלך העניינים, ועל כן לא ניתן בשום אופן לייחס את מתן השיק הנגדי על ידי אבי לחיאני, או את העובדה שאבי לחיאני הוא שביצע את תשלומי ההחזר, לכוונת הסתרה כלשהי מצד הנאשמים. הלכה למעשה, כאשר נשאל הנאשם בחקירתו הראשונה – ארבע שנים לאחר מעשה – למי ניתנה ההלוואה, הוא השיב כי היא ניתנה לשלמה לחיאני. מדובר באמירה אותנטית, שבגינה אף

הופרד עניינם של הנאשמים דנא מעניינם של הנאשמים בתיק המקביל, והדבר מלמד על היעדר כל כוונה או ניסיון להסתיר.

שנית, ההלוואה נרשמה בכרטסת הנהלת החשבונות של הנאשמת, ואף התנהלות זו, כמו גם רישום ההחזרים שנעשו, מלמדת על העדר כל כוונה הסתרה. ב"כ הנאשמים ביקשה לדחות את עתירת ב"כ המאשימה ללמוד מדרך רישום ההלוואה על כוונה הסתרה, ולשיטתה ההיפך הוא הנכון.

שלישית, ההלוואה הועמדה כנגד השיק הנגדי, שמועד פירעונו נקבע לתקופה של פחות משלושה חודשים, כך שמלכתחילה נועדה ההלוואה להיות קצרת טווח. ההלוואה אף נפרעה – אמנם לא במלואה וטיפין טיפין – אך הוחזרו 125,000 ₪ עד למועד פתיחת החקירה. בנסיבות אלה, ובהתחשב בהיקף מחזור העסקים הגדול של הנאשמת, לא מדובר בסכום גבוה כטענת המאשימה; והא ראייה לכך היא העובדה שרק עם פתיחת החקירה התוודע הנאשם לכך שההלוואה לא נפרעה במלואה ודרש את פירעונה המלא. לשיטת ב"כ הנאשמים, נתונים אלה מצביעים על כך שניגוד העניינים בו הועמד שלמה לחיאני, עקב מתן ההלוואה, לא היה חריף כטענת המאשימה.

רביעית, עובדות כתב האישום המתוקן עוסקות אך ורק בפוטנציאל לניגוד עניינים, להבדיל ממצב של תמורה קונקרטיית בעד טובת הנאה או סטייה מן השורה. לשיטת ב"כ הנאשמים, האינטרסים המנויים בעובדות כתב האישום המתוקן הינם אינטרסים כלליים ואמורפיים, הנהלים לסל האינטרסים של כל בעל עסק בעיר. אינטרסים אלה היו קיימים לנאשמים גם לפני כהונתו של שלמה לחיאני כראש העיר ויהיו קיימים להם גם לאחריה, כחלק מניהול עסקיהם והבעיות האינהרנטיות המתלוות לכך. כך גם ביחס לעניין רישיון העסק, שעליו חתם שלמה לחיאני. מדובר בהליך רגיל ומוסדר, מול כל הגורמים הרלוואנטיים בעירייה.

חמישית ולבסוף, ב"כ הנאשמים שבה והדגישה במיוחד את העובדה שהנאשמים אינם "עובדי הציבור" ולא מוטלות עליהם חובות האמון המוטלות על עובדי הציבור. בהקשר זה הפנתה ב"כ הנאשמים, בין היתר, להחלטת פרקליטות מחוז ירושלים לסגור את תיק החקירה בעניינו של עו"ד א' מסר (מיום 19.11.09, שפורסמה על ידי דובר משרד המשפטים), בה נקבע בין השאר כלהלן:

...מחויבותו של האזרח, שאינו נמנה על עובדי הציבור, לנורמת ההתנהגות של עובדי הציבור שונה. מובן מאליו כי החומרה שבמעשיו של האזרח הפועל בקשר עם עובד הציבור פחותה מזו המתקיימת בעובד הציבור, המחויב לנורמה זו באופן ישיר. הדברים אמורים בעיקר בעניינה של הנורמה האוסרת על עובד הציבור לפעול כשהוא מצוי בניגוד עניינים.

אחריותם של הנאשמים דנא אינה אפוא אחריות ישירה – באשר העבירה לפי הוראות [סעיף 284 לחוק העונשין](#) מיועדת לעובדי הציבור ומופנית אך אליהם – אלא שהיא אחריות

- הנגזרת מכוח דיני השותפות בלבד. זאת ועוד, מתוקף האבחנה האמורה הנאשמים אף אינם מצויים בכל הקורה בתוך העירייה, וקיימים פערי מידע אינהרנטיים בינם לבין עובדי הציבור.
44. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה צירפה ב"כ הנאשמים כרך שלם של אסמכתאות. לטענת ב"כ הנאשמים, הפסיקה במקרים דומים לאלו של הנאשמים מלמדת על ענישה מקלה, כאשר במקרים רבים העונש הנגזר אינו עולה על מאסר מותנה וקנס כספי. יתר על כן, העונש החמור ביותר שנפסק אי פעם בגין ביצוע עבירה אחת לפי הוראות [סעיף 284](#), שלא על ידי עובד הציבור אלא מכוח דיני השותפות, הוא עונש של 75 ימי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות ([ת"פ \(רמלה\) 3846/03 מדינת ישראל נגד ידיד](#), לא פורסם [פורסם בנבן] (5.2.06)). בנסיבות אלה, ובמיוחד על רקע ההשוואה שערכה בין עניינם של הנאשמים דנא לבין עניינם של אבנר קריאף ועובד דודטחי בתיק המקביל, עתרה ב"כ הנאשמים לקביעת מתחם עונש הולם שבין שירות לתועלת לציבור לבין תקופת מאסר בפועל לתקופה של חודשיים, שירוצה בעבודות שירות.
45. באשר לגזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם הדגישה ב"כ הנאשמים, בעיקר, את הנתונים הבאים: **האחד**, חלוף הזמן הרב מאז מועד ביצוע העבירה, בשנת 2005, ועד היום. **השני**, שיתוף הפעולה של הנאשם בחקירתו, כאשר היה היחיד שהודה בכך שהלוואה אמנם ניתנה לשלמה לחיאני. **השלישי**, הודאתו בבית המשפט ונטילת האחריות. **והרביעי**, נסיבותיו האישיות של הנאשם.
46. בהקשר אחרון זה ציינה ב"כ הנאשמים כי הנאשם גדל במצוקה כלכלית קשה והחל עובד לפרנסתו בהיותו בן 11 שנים בלבד. במהלך השנים הצליח הנאשם להקים עסק, שהלך וגדל, והכל בעשר אצבעותיו בלבד. יתר על כן, הנאשם מחויב לתרומה לחברה ועוזר לנוקמים ביד נדיבה, לרבות בדרך של מתן סתר, והכל שלא על מנת לקבל פרס. מדובר אפוא באדם יוצא דופן, בעל היסטוריה אישית יוצאת דופן, שעקרון ההלימה מחייב הקלה בעונשו והסתפקות בעונש של מאסר מותנה בלבד.
47. לבסוף הנאשם, בדברו האחרון לעונש, ציין כי מדובר בעבירה שנעברה לפני כעשור שנים וכי הוא מבקש "לשים את הסיפור הזה מאחוריי" (ר' בפרוטוקול, עמ' 42 שורה 25).
- ו. **קביעת מתחם העונש ההולם:**
48. בעת גזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לקבוע, תחילה, את מתחם העונש ההולם לעבירה שבביצועה הורשע הנאשם, ולאחר מכן לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם; והכל כאמור בהוראות [סעיף 140 לחוק העונשין](#). קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה בהתאם לעיקרון המנחה בענישה – הוא עקרון ההלימה – תוך התחשבות

- בערך חברתי שנפגע מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, כמפורט בהוראות [סעיף 40ט לחוק העונשין](#).
49. סוגיית הערכים החברתיים, הנפגעים כתוצאה מביצועה של העבירה של הפרת אמונים לפי הוראות [סעיף 284 לחוק העונשין](#), היא בבחינת שדה משפטי חרוש שאין צורך לשוב ולחרוש בו. טיעוני ב"כ המאשימה בהקשר זה מקובלים עליי במלואם, ולמעשה אינם יכולים להיות שנויים במחלוקת. יתר על כן, אין ספק כי המעשה של מתן הלוואה לעובד הציבור, על ידי מי שעשוי להיות נתון לחסדיו, הוא מעשה חמור, הפוגע באופן חמור הן באמון הציבור בעובדי הציבור, האמורים לשרת את כלל הציבור, והן בטוהר המידות ובתקינות פעולת המנהל הציבורי. יחד עם זאת, מקובלים עליי גם טיעוני ב"כ הנאשמים, כי קיימת אבחנה ברורה ומהותית בין מעשיהם של הנאשמים לבין מעשיו של שלמה לחיאני, בשני מישורים שהם נפרדים זה מזה אך מצטברים זה לזה: **האחד**, העובדה שמעשה ההלוואה היה תוצאת יוזמתו של שלמה לחיאני; **והשני**, העובדה ששלמה לחיאני הוא עובד הציבור.
50. אכן, מצבו של אזרח מן השורה, העומד בפני בקשה להטבה חומרית מעובד הציבור שהוא עשוי להידרש לשירותיו, הינו מצב דברים לא פשוט, משני טעמים עיקריים:
- ראשית**, מחד גיסא, בדרך הטבע עלול האזרח לחשוש פן יבולע לו, או לעסקיו, היה ויסרב לבקשתו של עובד הציבור. מאידך גיסא, האזרח עלול להתפתות להשתמש במתן ההטבה – שאותה לא יזם – על מנת לקבל מעמד מועדף אצל עובד הציבור.
- שנית**, כאשר הדרישה למתן ההטבה באה מעובד הציבור ומיוזמתו של עובד הציבור – בפרט כאשר מדובר בעובד ציבור בעל מעמד בכיר – היא עלולה ליצור אצל האזרח מבוכה העשויה אף לעלות לכדי בלבול נורמטיבי.
- במה דברים אמורים. מורגלים אנו במסורת ישראל בדרישה למתן דוגמא אישית, בבחינת **"מִמְּנֵי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ"** (שופטים, ז' י"ז; פסוק המשמש כמוטו של בית הספר לקצינים בצבא ההגנה לישראל). לפיכך, כאשר אזרח נתקל במקרה בו עובד הציבור – שמתוקף תפקידו מייצג לפחות באופן מסוים את שלטון החוק – מעלה דרישות הנראות כסטייה מן השורה, האזרח עלול להיקלע למבוכה נורמטיבית, או אף לליקוי מאורות נורמטיבי, בכל הקשור למותר ולאסור. זאת בפרט במקרה שבו, כבענייננו, מדובר בעובד ציבור הנושא בתפקיד בכיר ורם מעלה של ראש עיר, שעניי הציבור נשואות אליו.
- האזרח אף עשוי להיקלע לייאוש – במחשבה שכביכול זו דרכו של עולמנו וכך נוהגים בכירי השלטון במקומותינו – ולסבור שאין ביכולתו לשנות את מה שנחזה בעיניו, במצב דברים כזה, כמציאות שלטונית קיימת.
51. הנה כי כן, קיים הבדל מהותי ורב משמעות, במצב דברים כגון זה בו קא עסקינן, בין עניינו של עובד הציבור לבין עניינו של אזרח מן השורה, בין השאר בשל המצוקה המובנית

שבמסגרתה פועל זה האחרון. ואולם, עם כל ההבנה למצוקתו של האזרח במצב דברים שכזה, פשיטא כי אין ליתן פטור-כביכול לאזרח שנכנע לדרישות מושחתות של עובד הציבור, או לפטור אותו בענישה של לא-כלום. גישה כזו עלולה לשדר מסר נורמטיבי מטעה ואף לעודד, אם גם באופן עקיף, שחיתות מצד עובדי הציבור. אינטרס הציבור בטוהר המידות של פעולת המנהל הציבורי הוא אינטרס ערכי מן המעלה הראשונה, ועל מתחם העונש ההולם להביא זאת לידי ביטוי. לפיכך, על פני הדברים, הרף העליון של מתחם העונש ההולם בכגון דא חייב להיות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

52. זאת ועוד: אמנם במקרה דנא, מחד גיסא, ברור שהנאשמים הועמדו במבוכה רבה עקב פניית ראש העיר – שלצרכי עסקיהם הם נזקקו לשירותיו – ובקשתו מהם למתן הלוואה בסכום נכבד של 200,000 ₪. יחד עם זאת, מאידך גיסא, ברור גם שהנאשמים היו מודעים היטב לפסול שבהיעתרות לבקשה. הגם שההלוואה אותה נתנו הנאשמים לשלמה לחיאני נרשמה בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת, הדבר נעשה בדרך שיש בה כדי להסתיר את מהות העניין, ואין להסביר התנהלות זו אלא במודעות הנאשמים לפסול שבמעשה. בנסיבות אלה, פשיטא כי הודאת הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן – שכאמור לעיל, בסעיף 36 לעובדותיו מציין כי הנאשמים היו מודעים לפסול שבמעשיהם – משקפת את המציאות שהיתה קיימת בשעת המעשה.

53. עוד יש להתחשב, במקרה דנא, בעקרון אחידות הענישה, שהינו עקרון יסוד בענישה בכלל ובמקרים בהם מואשמים מספר נאשמים בגין מסכת עובדתית דומה בפרט. כפי שצוין לעיל, במסגרת התיק המקביל נגזר דינם של אבנר קריאף ועובד דודטחי, שעניינם דומה למדי לעניינם של הנאשמים שלפניי, לעונשים שעליהם לא ערערה המאשימה. בין שהמאשימה נהגה כך בשל נקיטת מדיניות של איפוק בהגשת ערעורים ובין שנהגה כך מטעמים אחרים, המציאות המשפטית כיום היא שבפרשה דנא דינם של נאשמים אחרים – אשר הורשעו בנסיבות דומות למדי לנאשמים דנא – נגזר באופן חלוט כפי שנגזר. ממצאות משפטית זו אין אפשרות להתעלם. לפיכך, לענייננו אין כל רלוואנטיות לביקורת שמתח ב"כ המאשימה על גזר הדין בתיק המקביל בנוגע לאותם נאשמים שבעניינם לא הוגש ערעור.

54. אשר על כן, ובהתחשב בכל שנאמר עד כאן, אני קובע כי מתחם העונש ההולם, בגין מעשי הנאשם, הינו בין תקופת מאסר בפועל קצרה, שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, לבין שמונה חודשי מאסר בפועל. במאמר מוסגר יוער, כי הנאשמת הינה תאגיד וממילא סוגיית הענישה בדרך של מאסר אינה רלוואנטית לגביה; כאשר בכל מקרה הצדדים הגיעו להסכמות בעניין עונשה, שכפי שכבר צוין לעיל הן בגדר הסביר.

ז. גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם:

55. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם שבפניו בתוך מתחם זה – למעט במקרים יוצאי דופן, בהם הוא רשאי לחרוג מכך, שאין עניינם לכאן – תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, כמפורט בהוראות [סעיף 40א לחוק העונשין](#).

56. באשר לנאשם, השיקולים הרלוואנטיים לגזירת עונשו הם כלהלן:

נסיבותיו האישיות של הנאשם – הנאשם הינו יליד 1967, והלכה למעשה מוסכם בין הצדדים כי לצורך דיונו כאן אין לו הרשעות קודמות. כאמור, הנאשם גדל בתנאי מצוקה כלכלית קשה, החל לעבוד בתור ילד ובנה עסק גדול במו ידיו ובעמל רב. הנאשם תורם רבות, למטרות חברתיות שונות, ועושה זאת שלא על לקבל פרס, לעיתים אף בדרך של מתן בסתר. בנוסף, בריצוי עונש של מאסר בדרך של עבודות שירות יהא כמובן כדי בנאשם ובמשפחתו; אם כי פגיעה זו היא מתונה בהרבה מהפגיעה הנגרמת מריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה.

הודאה ונטילת אחריות – הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, בשמו ובשם הנאשמת. בכך חסך הנאשם מזמנם של העדים, הצדדים ובית המשפט. פשיטא כי נסיבות מהותיות אלה יש לזקוף לזכותו של הנאשם. יחד עם זאת, לא למותר להעיר כי בדברו האחרון לעונש לא הביע הנאשם בפני בית המשפט חרטה כלשהי על מעשיו אלא הדגיש דווקא את רצונו לסיים את ההליך המשפטי.

חלופי הזמן – מאז מתן השיק לשלמה לחיאני, בחודש דצמבר 2005, חלף כמעט עשור שנים, ויש מקום להתחשב בנתון זה לקולא. יחד עם זאת, החזר ההלוואה התפרש על פני תקופה ממושכת, בה למעשה העבירה הלכה ונמשכה עוד ועוד. בנוסף, החקירה בפרשה נפתחה רק בחודש דצמבר 2009, כאשר מדובר בחקירה מורכבת ובכתב אישום הכולל 166 עדים. מדובר אפוא בשיקול לקולא בעל משקל נמוך יחסית.

57. לאחר שקלולם של שיקולים אלה, לרקע כל שתואר עד הנה, אני גוזר את דינו הנאשם, ברכיב המאסר, לתקופה של חודשיים ימים, שניתן יהיה לרצותה בעבודות שירות. כאמור, הצדדים הסכימו על הענישה הכספית – בעניינם של שני הנאשמים – הסכמה שהינה בגדר הסביר ועל כן אני מחליט לכבדה.

ח. **סוף דבר:**

58. אשר על כן ולאור כל המקובץ אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשם:

- (א) חודשיים מאסר לריצוי בפועל. המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות בבית האבות "משען", ברחוב ביאליק 33 בחולון, כאמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, החל ביום 1.7.15.
- הנאשם נדרש אפוא להתייבב, ביום 1.7.15 בשעה 08:00, במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז מרכז של שירות בתי הסוהר, ברמלה, בהתאם לפרטים המופיעים בחוות הדעת האמורה.
- מובהר בזה לנאשם, כי בהתאם להוראות [חוק העונשין](#) עליו לציית לכללים ולהוראות הממונה על עבודות השירות, רכו עבודות השירות או המפקח, בכל הקשור לעבודות השירות.
- (ב) מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, אותו לא יישא הנאשם אלא אם כן יעבור, תוך שלוש שנים מהיום, את העבירה בה הורשע.
- (ג) קנס בסך של 60,000 ₪ או 75 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.9.15.

על הנאשמת:

קנס בסך של 75,000 ₪. הקנס ישולם עד ליום 1.9.15.

המזכירות תעביר העתק גזר דין זה לממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ט אייר תשע"ה, 18 מאי 2015, במעמד הצדדים.

ד"ר שאול אבינור 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)